

AKKUYU NÜKLEER SANTRALİNİ RUSYA DEĞİL, BİZ YAPTIRSAYDIK DAHA MI UCUZA ÇIKARDI?

TASLAK

Akkuyu'da herbiri 1200 MW elektrik gücünde 4 adet reaktörlü bir nükleer santral yapılması işi 2010 yılında, TCMM'de de onaylanan bir andlaşmayla Rusya Rosatom devlet şirketine verildi. Buna göre, Rosatom santralin tüm yapım giderlerini karşılayacak, ileride işletmeye açılınca da reaktörleri işletecek ya da sahibi olacak ve ileride üretilecek elektriğin kWhsaatini 12,35 USD Cent'ten Türkiye'ye satacak.

Zaman zaman medyada bu kWh fiyatın çok yüksek olduğu, piyasa fiyatının 5-8 Cent kadar olduğu yer alıyor.

Biz burada bu fiyatın pahalı olmadığını ya da Rosatom'un pozisyonunu savunacak değiliz. Ancak bu fiyatın içinde, 15-20 yılı bulacağı gitgide anlaşılan inşaatın giderlerinin yanı sıra, 4 reaktörün tüm iç ve dış tesislerinin ve malzemelerinin ve ayrıca nakliye ve işçi ücretlerinin de 'yatırım giderleri' olarak bulunduğu hesaplanmalıdır. Ayrıca ileride reaktörde kullanılacak uranyum yakıt elemanlarının ve bunların her 1,5 yılda bir değiştirilmesi, Rusya'dan getirilip götürülmesi fiyatları ile personel, tesis, bakım ve onarım giderlerinin de olacağı düşünülmelidir.

Önce şunu görmek gerekir ki piyasa fiyatı olarak ileri sürülen 5-8 Cent/kWh fiyata bizim 60 yıl boyunca sürekli elektrik satın alabileceğimiz bir komşumuz bulunmuyor. Hiç bir komşumuz fazla elektriği olsa bile bunu bize garanti edemez, zaten elektrik onlarda da ancak kendilerine yetecek kadar üretilabiliyor ve hatta yetmediğinden yeni elektrik santralleri yaptırma girişimleri var (Örneğin Bulgaristan ABD Westinghouse'dan en modern AP 1000 modeli nükleer reaktör ısmarlama aşamasında).

Kendimiz de bütçeden son yarım YY'dır para ayıramadığımıza göre (Bu konuda diğer yazılarımıza bkz.) ancak kredi alarak Akkuyu'dakine benzer bir santral yaptırabilirdik. 4 reaktörlü böyle bir santral için 40 milyar USD'den aşağı hiç bir şirket bize bunu yapmazdı. Nükleer bir reaktörün yapım süresi bugün 15 yılı geçiyor hatta 20 yılı bulanlar var. Bu demektir ki bizim her yıl en azından 3 milyar USD kredi bulmamız gerekirdi. Kredibilitemiz eskiden beri daha düşmekte olduğundan bize her yıl bu parayı % 7 USD faizden aşağı hiç bir Dünya bankası vermezdi.

Kabaca hesaplarsak her yıl 3 milyar x 0,07 = 210 milyon USD faiz, 15 yılda 3,15 milyar USD faiz ödememiz gerekirdi. Bu nedenle yaptırılan 4 reaktörlü Akkuyu santrali için en azından 43 milyar USD yatırım yapmamız gerekecekti. Bu kadar büyük yatırımdan sonra elektriğin kWh'ını 5 Cent'e mi yoksa 50 Cent'e mi satabilirdik ekonomistler hesaplamalılar!.

Rosatom'un eline Akkuyu ilk reaktöründen ne geçebilir? Kaba bir hesaplama

Akkuyu ilk reaktörünün 2023 yerine, aradan geçecek 16 yıl sonra 2026'da bitirilip şebekeye elektrik verebileceği açıklanıyor. Biz, kWh 12,35 Cent ödeyerek Rosatom'dan elektrik satın aldığımızda 1 yılda üretilen ve Türkiye'ye satılan elektik sonucu Rosatomun eline geçecek para: 1200 MWx24h x 365gün x 0,80 x 0,1235 = yaklaşık 1 Milyar USD

Bunun % 60 kadarı reaktörün 16 yıllık yapım, tesis, malzeme giderleri ve kalanı da uranyum yakıt elemanları (yılda en az 500-700 milyon USD , Rusya'ya getirip götürme dahil), bakım, onarım, personel, güvenlik olarak hesaplanabilir.

Bu nedenle Rosatom'un kar olarak eline birşey geçemeyeceği hatta zarar edebileceği ve daha önceki yazılarımızda belirttiğimiz gibi Rusya'nın bu işe kar amaçlı değil, politik amaçla (Türkiye'deki bu tesisi istediği zaman malzeme getirip götüreceği, girip çıkacağı ve fazla elektriği olduğunda da bunu Güney komşularına satabileceğini ayak basabileceği bir üs olarak gördüğünü düşünerek, bu işe giriştiği düşünülebilir.

Kaynak: Reaktör kitap Sarmal Yayınları 2024 Yüksel Atakan, Dr.Y.Fizik Müh., Almanya, ybatakan4@gmail.com